

Jaana Makkonen • Elisa Koivuranta

Haaveissa sheltti

– Pennunostajan opas

Sisällys

Johdanto.....	3
Sheltti rotuna	4
Luonne	6
Värit.....	8
Terveys.....	12
Historia	18
Pennun hankkiminen	20
Pennun kanssa	22
Lisää tietoa.....	23

© Jaana Makkonen, Elisa Koivuranta 2013

Valokuvat: Satu Tuominen, Karin Pöiklägu, Maija Savijärvi,
Timo Tuominen, Kaisa Vanhatalo, Jari Savijärvi, Marko Kaurala,

Ulkoasu ja taitto: Maija Savijärvi

Haaveissa sheltti – pennunostajan opas

Tämän oppaan tarkoitus on tutustuttaa sinut shetlanninlammas-koiraan rotuna. Saat pikakatsauksen rodun historiaan ja ulkonäköön. Käymme läpi rodulle tyypilliset viat ja sairaudet, sekä shelteille tehtävät terveystarkastukset ja neuvomme miten niitä tulkitaan. Kerromme rodun luonteesta ja saat myös vinkkejä sopivan pentueen ja kasvattajan valintaan.

Tervetuloa tutustumaan sheltteihin!

Sheltti rotuna

Rotumääritelmä kertoo shetlanninlammaskoiran, eli sheltin, olevan pieni, pitkäkarvainen, erittäin kaunis paimenkoira, joka ei saa olla kömpelö eikä karkea. Sen liikkeiden tulee olla joustavat ja sulavat. Sheltin tulee olla ääriviivoiltaan tasapainoinen ja kaikilta osiltaan sopusuhtainen. Runsas karvapeite ja kaulus, kaunismuotoinen pää ja suloinen ilme kuuluvat ihanteelliselle shetlanninlammaskoiralle.

Ulkomuoto

Rotumääritelmän mukaan urokset ovat 37 cm ja nartut 36 cm korkeita. Käytännössä kokovaihtelut ovat huomattavia ja aikuiskokoa voi olla vaikea ennustaa. Pienimmät sheltit ovat alle 30 cm ja suurimmat yli 50 cm. Koko voi vaihdella pentueen sisälläkin suuresti, eikä vanhempien koosta pysty päättelemään pentujen aikuiskokoa.

Sheltin taustalla on varsin moninainen joukko rotuja, mistä johtuu myös korvien vaihtelevat asennot. Rotumääritelmä sallii vain kärjistään eteenpäin taipuneet korvat, mutta pystykorvia näkee usein, eikä liian lupatkaan korvat ole harvinaisia.

Shelttien ulkonäkö vaihtelee suurestikin johtuen värin, turkin, koon, luuston vahvuuden ja pään muodon variaatioista. Kaksi täysikasvuista, puhdasrotuista shelttiä voivat siis näyttää hyvinkin erilaisilta keskenään (kts. viereisen sivun kuva).

Kaksi täysikasvuista, puhdasrotuista shelttiä voivat näyttää hyvinkin erilaisilta keskenään.

Tarkemmat tiedot sheltin ihanteellisesta ulkomuodosta löydät rotumääritelmästä:

» <http://www.shetlanninlammaskoirat.fi/rotumaaritelma/rotumaaritelma/>

Valttina monipuolisuus

Shetlanninlammaskoiran alkuperäinen käyttötarkoitus on ollut lammaspaimen ja pihojen ja puutarhojen hälyttävä vahti. Osa näistä ominaisuuksista näkyy myös nykyajan shelteissä. Ne toimivat mielellään yhteistyössä ihmisen kanssa ja pysyvät yleensä hyvin oman laumansa mukana. Myös haukkumistaipumus on säilynyt, joten siihen tulee kiinnittää huomiota jo pentuajan koulutuksessa.

Sheltin suurin valtti on sen monipuolisuus. Se on ihanteellinen perhekoira, mutta se soveltuu myös monenlaiseen harrastamiseen. Koiranäyttelyt ja agility ovat suosituimpia, mutta sheltin kanssa voi myös harrastaa esimerkiksi tottelevaisuuskokeita, rallytokoa, koiratanssia, metsäjälkä ja paimennusta.

Rotu on melko terve ja pitkäikäinen.

Historia

Shetlanninlammaskoira on kotoisin Shetlannin saarilta. Sen alkuperäroduista ei ole täyttä varmuutta.

Shetlannin saarten ensimmäisiä asukkaita olivat 600-luvulla saapuneet piktit, jotka toivat mukanaan lampaita ja koiria. Koirista ei ole säilynyt tarkempia tietoja.

Shetlanti kuului Norjalle 800-luvun lopulta alkaen. Saarille päätyi vahtivia paimenpystykorvia sekä Norjasta että Islannista. Myös valaanpyytäjien yakkie-koiria kulkeutui Shetlantiin. Skotlannista tuotiin alkucollieita, eli nykyisen bordercollien esi-isiä. Ulkomuotojalostusta ei harrastettu, joten tyyppi oli varsin epäyhtenäinen. Tässä vaiheessa näitä alkushelttejä kutsuttiin nimillä toonie- tai peerie-koira. Saarille on jätetty myös king charlesin spanieleita, joilla on ollut oma vaikutuksensa rotuun.

Lammastaloudessa alettiin siirtyä kohti suurempia laumakokoja 1800-luvun lopulla. Shelttejä alettiin kasvattaa lemmekeiksi suurempien bordercolleiden hoitaessa paimennustyöt. Tässä vaiheessa rotuun sekoitettiin pomerania ja muita pieniä rotuja. Shelttejä myytiin englantilaisille merimiehille matkamuis-toiksi ja koiria kasvatettiin innokkaasti pelkätään ylimääräisen ansion toivossa.

Pian kuitenkin huolestuttiin rodun tulevaisuudesta ja vuonna 1908 perustettiin ensimmäinen rotuyhdistys. Myös näyttelytoiminta alkoi. Rotumääritelmällä ohjattiin tyyppiä pienen pitkäkarvaisen collien suuntaan. Ensimmäinen maailmansota kuitenkin tyrehtytti kasvatustoiminnan ja sen jälkeen tyyppi oli jälleen kovin hajanainen. Tässä vaiheessa rotutyyppiä yritettiin vakiinnuttaa käyttämällä jalostukseen pienikokoisia collieita.

Suomeen ensimmäiset sheltit saapuivat 1950-luvun alussa.

1800-luvulla
Shelttejä myytiin
englantilaisille meri-
miehille matkamuis-
toiksi.

**SHETLANNIN
SAARET**

SKOTLANTI

ISO BRITANNIA

Luonne

Luonteeltaan sheltti on rotumääritelmän mukaan valpas, ystävällinen, älykäs, sitkeä ja aktiivinen. Sheltin tulee olla omistajaansa kiintynyt ja kuuliainen, vieraita kohtaan pidättyväinen, eikä koskaan hermostunut.

Nöyrä, vilkas ja leikkisä

Normaalisti sheltti on ihmiselle melko nöyrä, vilkas ja leikkisä. Yleensä ne tulevat hyvin toimeen muiden koirien kanssa. Ne oppivat nopeasti uusia asioita, mutta kestävät myös toimettomuutta. Shelteissä urosten ja narttujen välillä ei ole suuria luonne-eroja. Sheltit sopivat yleensä hyvin myös lapsiperheisiin kärsivällisen ja lempeän luonteensa puolesta.

Vanhempien luonteella on merkitystä

Pentuetta valitessa kiinnitä huomiota vanhempien luonteeseen. Erityisesti emän luonne on tärkeä, onhan sen käytös mallina pennuille ensimmäiset elinviikot. Shelttejä luonnetestataan jonkin verran ja nykyään on käytössä myös mh-luonnekuvaus. Nämä tulokset kirjautuvat ja-lustustietojärjestelmään.

Pidättyväisyys ja arkuus ovat kaksi eri asiaa

Shelttien yleisin luonneongelma on arkuus, jota ei tule sekoittaa pidättyväisyyteen. Rotumääritelmä kertoo sheltin olevan vieraita kohtaan pidättyväinen. Pidättyväinen koira ei ole kiinnostunut vieraista, mutta se sietää tyyneästi näiden tervehdykset ja poistuu sitten rauhassa omiin oloihinsa.

Arka koira reagoi pelokkaasti. Se saattaa haukkua ja väistelee kohtaamista. Uusissa tilanteissa se on hermostunut ja stressaantuu helposti. Arka koira saattaa pelätä esimerkiksi liukkaita alustoja tai olla ääniherkkä. Tutkimuksissa on todettu arkuuden olevan voimakkaasti periytyvä ominaisuus.

Värit

Shetlanninlammaskoirilla esiintyy neljää eri väriä: soopeli, tricolour ja blue merle sekä mustavalkoinen, joista punaruskeat tan-merkit puuttuvat kokonaan. Valkoista saa esiintyä otsapiirtona, kaulurina, rinnassa, jaloissa sekä hännän päässä, mutta ei rungossa.

Soopeli

Yleisin väri on soopeli valkein merkein. Soopelin sävy vaihtelee kullasta syvään mahonginväriin. Keskimäärin pennut ovat samansävyisiä vanhempiensa kanssa, mutta yllätyksiäkin voi tulla. Sudenharmaa ja harmaa eivät toivottuja. Valkoista voi olla piirtona päässä, ja tämän lisäksi kauluksessa, rinnassa, raajoissa ja hännän päässä.

Tricolour

Tricolour tarkoittaa kolmiväristä koiraa. Pääväri on musta ja sen lisäksi koiralla on punaruskeat tan-merkit silmien yläpuolella, poskissa, korvien sisäpuolella ja raajoissa. Valkeat merkit asettuvat samoihin kohtiin kuin soopelilla. Virallisiin väreihin lukeutuu myös musta punaruskein merkein – kuten tricolour, mutta valkoiset alueet puuttuvat. Tätä väriä ei kuitenkaan enää esiinny, vaan kaikilla nykyshelteillä on valkoiset merkit.

Blue merle

Blue merle tarkoittaa sinimarmoroitua koiraa. Geneettisesti väri on tricolour, jonka ”päälle” tulee merle-kuviointi. Shelteillä toivottu sävy on puhdas hopeansininen, jossa on mustia laikkuja. Näiden lisäksi koiralla on punaruskeat tan-merkit kuten tricolourilla. Liian suuret mustat laikut ja sinisen värin väärä sävy ovat rotumääritelmän mukaan virheitä. Merle-värisen koiran saa shelteissä yhdistää vain tricolouriin ja mustavalkeaan. Näin vältetään terveysongelmat, joita aiheutuu jos pentu saa merle-geenin molemmilta vanhemmiltaan.

Väriverheet

Toisinaan syntyy väriverheellisiä pentuja, kuten valkovoittoisia tai tricolourin värisiä merlejä, joilla merleväriä ei ole kuin laikku jossain. Väriverheet eivät tee koirasta sairasta, mutta ne ovat este näyttelyissä menestymiselle ja jalostukselle. Väriverheelliset sheltit sopivat kuitenkin loistavasti seura- ja harrastekoiriksi.

Bi-merle väri on blue merlen muunnos ja se kirjataan rekisteriin blue merlenä . Nimike tarkoittaa kaksiväristä merleä, eli koira on muuten samanlainen kuin blue merle, mutta siltä puuttuu tan-merkit . Geneettisesti koira on siis mustavalkoinen, jonka lisäksi sillä on merle-geeni.

Mustavalkoinen

Mustavalkoinen on nimensä mukaisesti musta koira valkeilla merkeillä. Punaruskeat tan-merkit puuttuvat. Valkea asettuu kuten muillakin väreillä: piirtona päässä, kauluksessa, rinnassa, raajoissa ja hännän päässä. Shelttien mustavalkea väri on väistyvästi periytyvä, eli pentu tarvitsee geenin molemmilta vanhemmiltaan ollakseen tämän värinen.

Väriverheellisenkin koira voi olla loistava harrastuskaveri!

Terveys

Kaikilla roduilla esiintyy perinnöllisiä vikoja ja sairauksia. Yleisesti ottaen sheltti on kuitenkin melko terve rotu.

Shetlanninlammaskoirat ovat Kennelliiton perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelmassa (PEVISA) silmien ja lonkkien osalta. Pentujen vanhemmista tulee siis astutushetkellä olla lonkkakuvauslausunto ja voimassa oleva silmätarkastuslausunto, joka ei saa olla 24 kuukautta vanhempi. PRA:ta sairastavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä. Lonkkien ja silmien lisäksi shelteiltä tutkitaan melko yleisesti kyynäriä, polvia ja sydämiä. Näiden terveystarkastusten tulokset kirjataan Kennelliiton jalostustietojärjestelmään.

Lonkat

Lonkista arvioidaan röntgenkuvan perusteella reisiluun pään ja lonkkamaljan muotoa, sekä mahdollisia nivelrikkomuutoksia. Huonot lonkat voivat haitata liikkumista ja aiheuttaa kipua sekä nivelrikkoo. Lonkkavian on todettu olevan perinnöllistä. Lonkat arvioidaan asteikolla A-E. Yhdistyksen jalostusohje suosittaa, että kahta C-lonkkaista koiraa ei yhdistettäisi ja D- ja E-lonkkaista koiraa ei tulisi lainkaan pennuttaa.

A – Ei muutoksia.

B – Lähes normaali / rajatapaus

C – Lievä lonkkavika

D – Keskivaikea lonkkavika

E – Vaikea lonkkavika

Nykyään on käytössä myös Kennelliiton laskemat lonkkaindeksit. Laskennassa huomioidaan koiran oman kuvaustuloksen lisäksi myös lähisuvun tulokset, joten indeksi kertoo koiran perimästä enemmän kuin yksittäinen tulos. Rodun keskiarvoluku on 100, joten sen ylittävät indeksi-arvot ovat parempia kuin rodun keskitaso. Indeksien perässä kerrotaan sen arvosteluvarmuus prosenttilukuna. Arvosteluvarmuuteen vaikuttavat koirasta ja sen lähisukulaisista saatujen tulosten lukumäärä sekä ominaisuuden periytymisaste. Mitä suurempi luku, sen luotettavampi indeksin arvo on. Yhdistys suosittelee, että pentueen vanhempien lonkkaindeksien keskiarvo olisi yli 100.

Silmät

Silmätarkastuksessa tutkitaan useita eri silmä-sairauksia, joista osa on vakavampia kuin toiset. Myös vikojen yleisyys vaihtelee.

CEA

Lyhenne tulee sanoista Collie Eye Anomaly. Se on ylänimike colliesukuisilla roduilla tavattaville silmämuutoksille. Lievin muoto CRD, eli suo-

Huonot lonkat voivat haitata liikkumista ja aiheuttaa kipua sekä nivelrikkoo.

nikalvon vajaakeihtys, ei häiritse koiraa. Toinen aste on coloboma, joka tarkoittaa kuoppaa tai reikää näköhermon päässä. Tälläkään ei yleensä ole vaikutusta koiran näkökykyyn, ellei kuoppa tai reikä ole erityisen suuri. Vaikein aste on ablaatio, joka tarkoittaa verkkokalvon irtaumaa. Silmä on tällöin sokea. Yhdistys suosittelee, että kahta CEA-koiraa ei yhdistettäisi. Jokaisella pennulla tulisi olla virallinen silmätarkastuslausunto, sillä osa silmämuutoksista saattaa peittyä pigmentin kehittyessä. Shelteille on myös mahdollista teettää CEA-geenitesti.

PRA

Lyhenne tulee sanoista progressive retinal atrophy, eli etenevä verkkokalvon surkastuma. Sairas koira sokeutuu vähitellen, eikä sairaudelle ole hoitoa. PRA periytyy väistyvästi, eli koira tarvitsee vikageenin molemmilta vanhemmiltaan sairastuakseen. Valitettavasti shelteillä ei ole geenitestiä PRA:n osalta. Yhdistys suosittelee, että ei yhdistettäisi kahta koiraa, joiden vähintään kolmen polven sukutaulussa on tunnettu PRA-kantaja. Sairaajat ja kantajat on listattu yhdistyksen sivuille.

Tunnetut PRA- ja retinopatiatapaukset:

» <http://www.shetlanninlammaskoirat.fi/jalostus/shelttien-silmasairauksista/tunnetut-pra-ja-retinopatia-tapaukset/>

CEA:n ja PRA:n periytyminen

CEA ja PRA periytyvät väistyvästi. Alla olevassa taulukossa sairauden suhteen täysin tervettä koiraa on merkitty A-kirjaimella. B tarkoittaa sairautta geeneissään kantavaa koiraa. Itse se on ilmeisesti terve, mutta periyttää myös sairausgeeniä. C-kirjain tarkoittaa sairasta koiraa. Prosenttiluvut ovat tilastollisia arvioita. Jos luku on muu kuin 100 prosenttia, alkaa se päteä vasta suurella jälkeläismäärällä.

Isä \ Emä	A (terve)	B (kantaja)	C (sairas)
A (terve)	100% A	50% A, 50% B	100% B
B (kantaja)	50% A, 50% B	25% A, 50% B, 25% C	50% B, 50% C
C (sairas)	100% B	50% B, 50% C	100% C

Ylimääräiset ripset

Ripsiä kirjataan useamman eri nimikkeen alle, ylimääräisten ripsien sijainnista riippuen. Shelteillä yleisin muoto on distichiasis. Ripsiä kasvaa kohti silmää, jolloin ne saattavat hangata ja ärsyttää silmää. Koiran silmät saattavat vuotaa ja se saattaa siristellä. Vika on perinnöllinen, mutta sen periytymismalli ei ole selvillä. Yhdistys suosittelee, että ei yhdistettäisi kahta koiraa, joilla on ylimääräisiä ripsiä.

HC

Lyhenne tulee sanoista hereditary cataract, eli perinnöllinen harmaakaihi. Saman nimikkeen alle on niputettu kaikki samentumamuutokset linssissä tai sen kapselissa. Harmaakaihi kehittyä useimmin vasta aikuisiällä. Linssin läpinäkyvyys häviää osittain tai kokonaan ja muutoksia todetaan yleensä molemmissa linseissä. Jos linssit samentuvat täysin, sokeutuu koira samalla. Suurin osa HC-muutoksista on lieviä ja koira voi elää normaalia elämää. Kaihin periytymismallia ei tiedetä. Yhdistys suosittelee, että kaihia sairastavaa koiraa ei käytetä jalostukseen.

Retinopatia

Retinopatia on perinnöllinen silmäsairaus, jossa verkkokalvon sauva- ja tappisolut vaurioituvat. Verkkokalvon solujen vaurioituessa koiran näkökyvyssä havaitaan muutoksia ja vakavimmissa tapauksissa sairaus johtaa koiran sokeutumiseen. Retinopatian periytymismalli ei ole tiedossa. Välillä PRA:n ja retinopatian erottaminen on vaikeaa. Rotuyhdistys listaa myös retinopatiatapaukset PRA-tapausten yhteydessä.

Tunnetut PRA- ja retinopatiatapaukset:

» <http://www.shetlanninlammaskoirat.fi/jalostus/shelttien-silmasairauksista/tunnetut-pra-ja-retinopatia-tapaukset/>

Kyynärät

Kyynäristä tutkitaan röntgenkuvan avulla erilaisia kasvuhäiriöitä. Kyynärien terveys on tärkeää, sillä suurin osa koiran painosta on etuosalla, eikä kyynäriä ole tukemassa mitään suuria lihaksia. Kyynärät arvosellaan asteikolla 0-3. Yhdistys suosittelee, että arvosanan 2 tai 3 saanutta koiraa ei pennutettaisi.

0 – Ei muutoksia

1 – Lievät muutokset

2 – Kohtalaiset muutokset

3 – Vaikeat muutokset

Polvet

Polvista tutkitaan niiden rakennemuutoksia. Muutokset altistavat polvilumpion sijoiltaan menolle. Vika on periytyvä, mutta periytymismallia ei tiedetä. Polvet arvioidaan asteikolla 0-4. Yhdistys suosittelee, ettei arvosanan 2-4 saaneita koiria käytettäisi jalostukseen.

0 – Polvilumpio ei luksoidu.

1 – Polvinivel on lähes normaali.

2 – Polvilumpio on tavallisesti paikoillaan raajan ollessa ojennettuna.

3 – Polvilumpio on yleensä luksoituneena (eli pois paikaltaan).

4 – Polvilumpio on pysyvästi sijoiltaan.

Sydän

Sydäimestä kuunnellaan erilaisia sivuääniä stetoskoopilla. Sivuuääniä aiheutuu useammasta syystä, joista osa on perinnöllisiä. Shelteille tyypillisin vika on endokardioosi eli läppävika. Siinä läpän rakenneongelma aiheuttaa takaisinvirtausta, mikä kuormittaa sydäntä. Pentutarkastuksessa kuunnellaan myös sydän. Pennuilla tavataan pentuajan suhinaa, joka usein poistuu pennun kasvaessa. Paljon vakavampi ongelma on PDA eli avoin valtimotiehyt, joka vaatii leikkaushoitoa mielellään jo 12-16 viikon ikäisenä. Tiedustele kasvattajalta lähisuvun sydäntilanne ja pyydä pentutarkastuslausunto.

“Shelttien kinnervika”

Niin sanottu shelttien kinnervika on virallisesti varpaiden pinnallisen koukistajäjanteen sivusiteiden repeämästä johtuva luksaatio. Vika voi olla toisessa tai molemmissa takajaloissa. Viasta puhutaan myös nimellä akillesjänteen luksaatio. Ongelma on shelteillä valitettavan yleinen. Takajalassa oleva jänne pääsee luisumaan pois luu-urastaan, kun sivusiteet repeävät. Yleensä vika vaatii leikkaushoidon. Periytyminen on epäselvää, mutta vika on rodulle tyypillinen. Yhdistys suosittelee, ettei kinnervikaista koiraa käytetä jalostukseen.

Kysy kasvattajalta pentueen vanhempien yleisestä terveydestä.

Hammasongelmat

Shelteillä esiintyy jonkin verran purentavirheitä, hammaspuutoksia ja peitsikulmahampaita. Yhdistys suosittelee, että ei yhdistettäisi kahta koiraa, joilta puuttuu hampaita. Peitsikulmahammas tarkoittaa virheellisesti eteenpäin kasvavaa kulmahammasta. Koira ei saa suutaan tiiviisti kiinni, ja virheasentoinen hammas painaa muitakin hampaita. Tällaista koiraa ei tulisi pennuttaa. Purentavirheet voidaan varmuudella todeta vasta pentuhampaiden vaihduttua noin puolen vuoden iässä.

Lääkeaineyleherkkyys

Shelteillä on yleisesti ivermektiini-yliherkkyyttä. Se johtuu ABCB1 (aiemmin MDR1) -geenivirheestä, joka on yleinen colliesukuisilla roduilla. Ivermektiini on lääkeaine, jota käytetään esimerkiksi hevosten mato- ja puutähtäläkkeissä. Normaalisti aivoveriesteri estää aineen kertymisen keskushermostoon, mutta geenivirheen takia tämä ei toimi. Jo pieni määrä ainetta aiheuttaa kuoleman geenivirheellisellä koiralla. ABCB1 voidaan testata geenitestillä.

Muut viat

Shelteillä tavataan myös sellaisia vikoja ja sairauksia, joita ei kirjata jalostustietojärjestelmään. Näiden osalta täytyy luottaa kasvattajaan, joten hyvän kasvattajan löytämiseen kannattaa käyttää aikaa. Kysy kasvattajalta pentueen vanhempien yleisestä terveydestä. Esimerkiksi allergiat oireilevat usein korva- ja silmätulehduksina ja ylimääräisenä raputteluna. Shelteissä esiintyy myös herkkävatsaisuutta. Kaikissa roduissa esiintyy myös kivesvikaisuutta ja napatyriä. Nämä kaksi on huomioitu myös koiran myyntisopimuksessa.

Pennun hankkiminen

Pennun ottamisessa ei kannata hätiköidä. Etsitäänhän siinä kuitenkin perheenjäsentä seuraavaksi 15 vuodeksi. Täydellisiä koiria ei ole, mutta todennäköisyys saada terve ja reipas kaveri kasvaa, kun pohjatyön jaksaa tehdä huolella. Shelttipentueita syntyy vuosittain niin paljon, että se itselle sopiva vaihtoehto löytyy varmasti.

Varmista että pentu on rekisteröity

Älä osta rekisteröimätöntä pentua. Hälytyskellojen pitää soida, jos puhdasrotuinen pentu ei ole rekisteröity. Kysymyksessä voi olla esimerkiksi nartun liian tiheä pennuttaminen tai vanhempien puutteelliset terveystutkimukset.

Hälytyskellojen
pitää soida, jos
puhdasrotuinen
pentu ei ole rekis-
teröity.

Käy tutustumassa

Pentuja olisi hyvä käydä katsomassa ennen luovutusikää, jotta näet millaisissa oloissa ne kasvavat ja millainen emä on luonteeltaan. Kysele yhdistelmän taustoista kunnolla. Selvitä lähisuvun (vanhemmat, vanhempien sisarukset, isovanhemmat, edelliset pentueet) terveystilanne ja kysy myös luonteista. Hyvä kasvattaja osaa perustella yhdistelmänsä ja kertoa siinä mahdollisesti otetuista riskeistä. Mieti mitkä ominaisuudet ovat itsellesi tärkeitä ja minkä asioiden suhteen olet valmis tekemään kompromisseja. Kysy myös miten astutus, synnytys ja pentujen hoitaminen ovat sujuneet. Luonnollinen lisääntyminen on todella tärkeää, mutta valitettavasti siinä on ollut ongelmia shelteillä.

Tee kirjallinen sopimus

Pennun mukana kuuluu tulla sen rekisteritodistus, jossa näkyy koiran tiedot ja sukutaulu. Täytätte kirjallisen sopimuksen koiran kaupasta yhdessä kasvattajan kanssa. Lisäksi saat mukaasi kirjallisen hoito- ja ruokintaohjeen.

Sopimuspohja koiran kaupasta:

» http://www.kennelliitto.fi/NR/rdonlyres/FDA52D9E-2366-4F7E-8195-39FEF004603D/0/sopimus_koiran_kaupasta2013.pdf

Pennun kanssa

Aloita suhteen luominen heti ensimmäisenä päivänä; leiki pennun kanssa ja opasta sitä talon tavoille. Ruokinta- ja kasvatusohjeita saat kasvattajalta. Hyvä kasvattaja on tukena myös jatkossa. Pennun sosiaalistaminen on tärkeää, jotta se oppii suhtautumaan rauhallisesti uusiin tilanteisiin ja asioihin.

Pennun sosiaalistaminen

Koiran tärkein sosiaalistumiskausi on ensimmäiset 12 viikkoa. Ennen kuin pentu täyttää neljä kuukautta, sitä olisi hyvä totuttaa moniin erilaisiin asioihin. Totuta pentu mm. kodin ääniin, kuten imurin, pesukoneen ja sähkövatkaimen ääneen. Käsittele pentua paljon ja totuta sitä hoitotoimenpiteisiin, kuten turkin harjaamiseen ja kynsien leikkaukseen.

Anna pennun tavata paljon mahdollisimman erilaisia ihmisiä: naisia, miehiä, lapsia ja vauvoja. Anna pennun myös tavata muita koiria sekä eläimiä – muista turvallisuus ja terveysriskit, sekä välttää negatiivisia kokemuksia.

Vieraile usein erilaisissa ympäristöissä, ja totuta pentu kulkemaan erityyppisillä pinnoilla, kuten vaihteleva maasto, pelti, muovi ja ritilät. Tutustuta pentu myös eri liikennevälineisiin – ainakin omaan autoon.

Kysy eri harrastusmahdollisuuksista ja kurseista paikallisen koiraseuran kautta. Omistajan kanssa puuhaaminen on shelttien mielestä hauskaa, joten uusia lajeja kannattaa kokeilla ihan mielenvirkistykseksi, ilman kisatavoitteitakin.

Tutkituta shelttisi

Pennun tultua vuoden ikään kanna kortesi kehoon rodun jalostuksen puolesta ja vie koirasi virallisiin terveystutkimuksiin. Vaikka se ei koskaan itse saisi jälkeläisiä, tiedot ovat tärkeitä sen jalostukseen käytettävien sukulaisten osalta. Samalla saadaan lisää tietoa myös koko rotua ajatellen. Tiedot auttavat myös sinua toimimaan koirasi parhaaksi. Jos tutkimuksissa ilmenee jotain vikoja, osaat huomioda ne liikunnassa ja ruokinnassa jo ennen kuin ongelma etenee niin pitkälle, että se vaikuttaa koiran käytökseen.

Lisää tietoa

Internet

- Rotumääritelmä
<http://www.shetlanninlammaskoirat.fi/rotumaaritelma/rotumaaritelma/>
- Jalostuksen tavoiteohjelma
<http://www.shetlanninlammaskoirat.fi/jalostus/jalostuksen-tavoiteohjelma/>
- Jalostusohje
<http://www.shetlanninlammaskoirat.fi/jalostus/jalostusohje/>
- Kennelliiton jalostustietojärjestelmä
<http://jalostus.kennelliitto.fi/frmEtusivu.aspx?R=88>
- Rotuyhdistyksen pentuvälitys
<http://www.shetlanninlammaskoirat.fi/pentuvalitys/>
- Kennelliiton pentuvälitys
<https://omakoira.kennelliitto.fi/pentuvalitys/frmRotu.aspx?Id=239>
- Rotuyhdistyksen alaosastot
<http://www.shetlanninlammaskoirat.fi/yhdistys/alaosastot/>
- Kasvattajia
<http://www.shetlanninlammaskoirat.fi/pentuvalitys/kasvattajia/>

Kirjallisuus

- Marita Axi:
Elämää shetlanninlammaskoirien kanssa
- Rotuyhdistyksen julkaisemat käsikirjat

Haaveissa sheltti

– Pennunostajan opas